7/564 -3-

199

T.C.
BAŞBAKANLIK
Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

SAYI : B.02.1.BYE-0.11.00.04/1507-7313 9/11/1999
KONU : Başörtülü gazetecilere basın kartı verilmemesine ilişkin önerge

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 1/11/1999 tarih ve KAN.KAR.MD: A. O1.0.GNS.0.10.00.02-7/564-1942/5302 sayılı yazıları

Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, başörtülü gazetecilere basın kartı verilmediği iddialarına ilişkin, ilgisi nedeniyle Bakanlığıma tevcih edilen yazılı soru önergesine yönelik cevaplarımız şöyledir:

Başörtülü Gazetecilere Neden Basın Kartı Verilmemektedir?

Bilindiği üzere, basın mensuplarının bir kamu hizmeti olan mesleklerini icra ederken saygınlık çerçevesi içerisinde görevlerini en iyi şekilde yapmalarının sağlanması yönünde tanıtıcı özellikler içeren basın kartları, Basın Kartları Yönetmeliği hükümleri kapsamında, yine bu yönetmelik hükümlerine göre çoğunluğu basın kuruluşları temsilcilerinden oluşturulan Basın Kartı Komisyonu tarafından yapılan değerlendirme çerçevesinde verilebilmektedir.

İlk kez basın kartı alacak gazeteciler; basın kartlarına ait esas ve usullerin belirlendiği mezkur Yönetmeliğin 28. maddesi uyarınca Bakanlığım bağlı kuruluşu Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne müracaatlarını yapmakta (son Basın Kartları Yönetmeliği, 9 Ağustos 1998 tarih ve 23428 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, yürürlüğe girmiştir), Yönetmelik gereği uygulanan bir bekleme süresini takiben, Genel Müdürlükçe yapılan araştırmalar sonucu tamamlanan işlem dosyaları, gazetecinin yenilediği başvuruyla beraber Sarı Basın Kartı verilmesi konusunda mesleki yeterlilik açısından değerlendirilmek üzere, anılan Basın Kartı Komisyonu'na sunulmaktadır. Basın Kartı Komisyonu'nun, müracaatçının nitelikleri ve mesleki bilgisini gözönüne alarak yapacağı değerlendirme sonucu, Genel Müdürlükçe talep sahibi adına Sarı Basın Kartı düzenlenebilmektedir.

Muhtelif tarihlerde toplanan (17-18 Eylül 1998, 5-6 Kasım 1998) Basın Kartı Komisyonu, gündemine sunulan başörtülü (türbanlı) fotoğrafları ihtiva eden dosyaları incelemeyi reddetmiş; "türbanlı fotoğrafların basın kartlarında kullanılamayacağı" görüşüyle, bu nitelikteki fotoğrafların bulunduğu gazeteci işlem dosyalarını Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü'ne iade etmiştir.

Bu durum karşısında Genel Müdürlük, başörtülü (türbanlı) fotoğrafların Sarı Basın Kartlarında kullanılıp, kullanılamayacağı hususunda duyulan tereddüt nedeniyle Danıştay'ın görüşüne başvurmuştur.

Bu başvuru üzerine incelemede bulunan Danıştay 1. Dairesi, 12.07.1999 tarih ve 1999/98 E., 1999/116 K. sayılı kararı ile, Basın Kartları Yönetmeliği'ne göre verilen Sarı Basın Kartlarında kadın gazetecilerin başörtülü (türbanlı) fotoğraflarının kullanılamayacağı görüşüyle, İdarenin bu doğrultuda işlem ve düzenleme yapması gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu bağlamda, ilk defa Sarı Basın Kartı almak üzere yapılan başörtülü (türbanlı) fotoğraflı başvurularda; Danıştay 1. Dairesinin bu kararı doğrultusunda işlem ve düzenleme yapılmaktadır.

Bu Uygulamanın Yasal Dayanağı Nedir?

Danıştay 1'inci Dairesince verilen mezkur karar, bu uygulamanın yasal dayanağını oluşturmaktadır. Kararda özetle;

Kadın gazetecilerin Sarı Basın Kartlarında kullanılmak üzere beyannamelerine ekledikleri böşürtülü (türbanlı) fotoğraflara dair anılan Yönetmelik'te herhangi bir düzenleme yer almamakla beraber, basın-yayın mensuplarının açıklanan kamusal görevleri dikkate alındığında, konunun, bu hususta evvelce verilmiş emsal yargı kararları da gözönüne alınarak incelenmesinde yarar görüldüğü ve Danıştay, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun emsal kararlarının birlikte değerlendirildiği ifade edilmektedir.

Kararda ayrıca, mevzuatta öngürülen kılık kıyafete uyma zorunluluğunda olan Devlet enformasyon hizmetlerinde çalışan kamu görevlileri ile diğer basın kartı sahiplerinin TBMM ile tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca kendilerine tanınan ve Yönetmeliğin ilgili maddesinde belirtilen ayrıcalıklardan yararlanarak yerine getirdikleri kamusal görevleri dikkate alındığında, bu hizmeti aynı ayrıcalıklarla yürütecek olan kadın gazetecilerin basın kartlarında başörtülü (türbanlı) fotoğraflarının kullanılmasının, Anayasa'nın laiklik ve eşitlik ilkelerine aykırılık oluşturacağı sonucuna ulaşıldığı ve bu nedenle, Basın kartları Yönetmeliği'ne göre verilen Sarı Basın Kartlarında kadın gazetecilerin başörtülü (türbanlı) fotoğraflarının kullanılmayacağı görüşüyle, İdarenin bu doğrultuda işlem ve düzenleme yapması gerektiği sonucuna varıldığı belirtilmektedir.

Saygılarımla arzederim.

Mehmet Ali İRTEMÇELİK
Devlet Bakanı